

עשרת ימי תשובה

יש קונה עולמו בשעה אחת

אמר רבי ל**יב חסמן זצ"ל**: בימים אלו צריכים להתעורר, שהכל רודפים את האדם, החכמה, הנבואה, וגם התורה מבקשת קרבן, אבל ה' הטוב מרחם ומבקש רק שובו! שעה אחת תנו לב ואתם ניצולים, ועלינו לייקר שעות אלו להתבונן ולהכיר האמת. ובוזה ביאר מה שמסופר בגמרא (ע"ז י:): במעשה דקטיעה בר שלום, בכה רבי ואמר יש קונה עולמו בשעה אחת ויש קונה עולמו בכמה שנים. וכן (ע"ז יז:): במעשה דר"א בן דורדיא, בכה רבי ואמר יש קונה עולמו בשעה אחת וכו'. ועוד (שם) בר"ח בן תרדיון עם הקלצטונירי, בכה רבי ואמר יש קונה עולמו בשעה אחת וכו'. מה ענין בכיתו של רבינו הקדוש? אלא, כאשר ראה רבי מה יש בכח אדם להשיג במעט זמן, ומה ברגע אחד יכול לזכות, לכל טוב הצפון אם כן מה יכול להשיג בכל הרגעים של חיי אדם, ובכה על כל הרגעים שנאבדים, כאילו בכל רגע האבוד איבד עולם מלא! וכן אמרו חז"ל (שבת קנא:): המעצים את עיניו של האדם עם יציאת נשמה הרי זה שופך דמים, כי בדבר מועט מקרב את מיתתו. יש להתבונן, מה כל הרעש הלזה? אדם שהיה יכול לחיות עוד רגע במצב של גסיסה, למה המעצים את עיניו וקירב את מיתתו ברגע נחשב לשופך דמים? אלא הלא רגע אחד היה יכול להרהר בתשובה "ותשב אנוש עד דכה" עד דכדוכה של נפש, ובהרהור תשובה זאת יחיה את נפשו, ומחיה את כל שנותיו, ואת כל המון ריבוא רגעיו המשך ימי חייו עלי אדמות, וכשביטל ממנו זאת, הרי זה שופך דמים!

מעשה הרי הדברים ק"ו, אם רבינו הקדוש בכה בראותו רגע של הכרה כזו באדם אחר, כמה יש לבכות מי שרואה בעצמו שעות רבות שעזב לבטלה, כמה יש לו לבכות מרה על זאת, בשעה שבידו ובכחו להתרומם מעל שפלתו, ולהתנער מעפר אדמתו ולא ניצל זאת. וכמה יש לו לאדם לבכות, אם אינו בוכה כלל, שהרי מזה אות היא שלא הכיר עוד את האמת כלום.

ספר "אוצרות התורה, ימים נוראים"

כח התשובה גדול מכוח התפילה

והנה עלינו לדעת יסוד חשוב: אף שתפילה היא דבר חזק ביותר, וכפי שמצינו בדברי חז"ל ש"תפילה לעני" שווה ל"תפילה למשה", ועשרת ימי תשובה הם ימים של תפילה, אולם העוצמה הנוראה הטמונה בתשובה גדולה באין סוף מכוחה של התפילה! יסוד לדבר: בשעה שמשנה רבינו ביקש להיכנס לארץ ישראל, הוא התפלל להקב"ה תפילות רבות ונוראות כמנין "ואתחנן", ואעפ"כ תפילתו לא התקבלה. והנה לא

מצאתי שום מקום בחז"ל שמשנה רבינו אמר "חטאתי", היינו שעשה תשובה על חטאו, וטעם הדבר לכאורה: משה רבינו לא עשה תשובה מפני שלא ידע בדיוק מה היה חטאו. חטאו היה כה דק מן הדק, עד שאפילו הוא בעצמו לא הצליח להבחין בו! וכמו שבין מפרשי התורה (רש"י רמב"ן האור החיים הקדוש) חלוקות הדעות מה בדיוק היה חטאו של משה רבינו במי מריבה. פשוט וברור כי אם אכן משה רבינו היה עושה תשובה, אין הדבר שעומד בפני התשובה והיה נכנס לארץ ישראל! וכך מצאתי מפורש בדברי חז"ל (תנא דבי אליהו זוטא פכ"ב): גדולה תשובה יותר מן התפילה, שכל התפילות שהיה מתפלל משה רבינו לא נתקבל ממנו להכניסו לארץ ישראל, אבל רחב נתקבלה בתשובה. בתשובה טמונה עוצמה אדירה שבכוחה לשבור את הכל. בתפילה קיימת מציאות שהתפילה אינה מתקבלת, אבל בתשובה לא קיימת כלל מציאות כזאת כי גם במצב שנראה שהתשובה לא התקבלה, עדיין נשאר האפשרות לחתור חתירה תחת כסא הכבוד.

רב פינקוס זצ"ל בספרו "אלול ימים נוראים"

שובה ישראל עד ה' אלוֹקֶיךָ כי כשלת בעונך קחו עמכם דברים ושובו אל ה' וגו' (הושע יד)

בראשונה אמר "עד ה'" ובסוף אמר "אל ה'" ולא אמר בשניהם עד ה' או אל ה'? פירש הספר "תורת חיים", שבפסוק ראשון מדבר מתשובה שכן אדם לחבירו שזה צריך להיות ראשית התשובה: "כי כשלת בעונך", ר"ל בעוונות שבין אדם לחבירו ועד שתעשה תשובה בחלק עבירה לה' אלוֹקֶיךָ עליך לשוב ראשונה על החטאים האלו, "קחו עמכם דברים" של תפילות ובקשות, "ושובו אל ה'", על עבירות שבינך ובין ה'.

ספר "ברכת חיים"

אבינו מלכנו חטאנו לפניך, אבינו מלכנו אין לנו מלך אלא אתה.

ביאר בעל שו"ת "יהודה יעלה", על פי מה שאמרו חז"ל: מלך שמחל על כבודו, אין כבודו מחול, אבל רב שמחל על כבודו כבודו מחול, וטעם הדבר התבאר בגמרא (כתובות טז:): שכיון שכבודו של התלמיד חכם בא לו מעצמו, על ידי יגיעתו בתורה, על כן יכול הוא למחול על כבודו, אבל מלך, שלא מעצמו בא לו כבודו, אלא העם בחרו אותו למלך עליהם, כמאמר הכתוב: "שום תשים מלך עליך", משום כך הוא אינו יכול למחול על כבודו. לפי זה, לכאורה, איך אנו מבקשים מהקב"ה שימחול לנו על עוונותינו, והרי הקב"ה הוא מלך על הארץ ואין כבודו מחול? ואולם, לפי טעם

הלכה: ההתנהגות בימי עשרת ימי תשובה

כתב השו"ע (סימן תרג ס' א) אף מי שאינו נזהר מפת עכו"ם, בעשיית צריך לזוהר, ויש לכל אדם לחפש ולפשפש במעשיו ולשוב בהם בימי תשובה וכו', בספר **פסקי תשובות** (אות א) כתב: והוא על פי הירושלמי (שבת פ"ג ה"ג, הובא בטור): רבי חייא מפקיד לרב אם אתה יכול למיכל כולי שתא בטהרה אכול ואי לא אכול בשבעה יומי דשבתא. וכתב ראביה קבלתי שאלו הן ז' ימים שבין ראש השנה ליום כיפור. והעשה לעצמו גדרים וסייגים בימים אלו אין זה מחייב אותו בתורת נדר לנהוג גם בכל ימות השנה כי קבלת האדם הוא על ימים אלו דווקא.

ספר "פסקי תשובות" חלק ו'

פתגם: השקר והאמת נטועים בלב, הפה הוא חלון הראווה שלהם.

ספר "שמחלה"

חקירה: טבילת לחצאים

לא מועילה מפני ששני החצאים לא מצטרפים לטבילה שלימה, או שחצי טבילה אינה טבילה כלל (צפנת פענח כללי התורה והמצוות ח"א ד"ה טבילה ט)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: הגומל לחסדים טובים

רב ידוע נכנס אצל עשיר, להתרימו לצרכי צדקה, אמרו לו בני הבית: במחילה מכבודכם, שבו והמתינו מעט כי בעל הבית קם זה משנתו. אחרי שעה קלה נכנס בעל הבית וקבל את פני הרב בכבוד ובסבר פנים יפות, נענה הרב ואמר לו: בודאי ידוע לכם, כי הקם משנתו מברך: המעביר שינה מעיניי, ואין עונים אמן אחרי ברכה זו, הואיל ואינה נחתמת אלא בהגומל חסדים טובים.

ספר "חזק וחלק" ד'

שבת שלום, שנה טובה

יוצא לאור לרפואה שלימה של הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם רפאל בן רבקה, חיים מאיר בן גבי זווירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בין קארין מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה, ויקטוריה שושנה בת ג'וים חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, אביטל אורה בת אנאל אידה, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלום, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת ליה, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה. זיווג הגון: לאלודי רחל מלכה בת חשמה, ליוסף גבריאל בן רבקה, למרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזל לאוני. לעילוי נשמת: אליהו בן זהרה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מוחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. שמחה בת קמיר. מיכאל צ'רלי בן ג'ולייט אסתר. אמיל חיים בן עזו עזיזה. ראובן בן חנינה, רחל בת מיה, ראובן בן חנינה, אליהו בן מרים.

הגמרא שהבאנו התיישב הקושיא, כי מה שמלך שמחל ואין כבודו מחול, זה רק אם העם הוא שעשה אותו למלך, אבל הקב"ה מעצמו הוא מלך עלינו ולא מכח המלכות, ולכן אנו יכולים לבקש שימחול לנו על עוונותינו! זה כוונת הסמיכות בתפילה: **"אבינו מלכנו חטאנו לפניך"**, ואנו מבקשים שתמחל לנו, ואם ישאל השואל: הלא מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול? על כך אנו מבקשים: אבינו מלכנו אין לנו מלך אלא אתה, כלומר: לא מאיתנו באה מלכותך, כי אין לנו מלך אחר מלבדך, ואתה מעצמך מלך עלינו, ואם כן יכול אתה למחול לנו!

ספר "כמוצא שלל רב ימים נוראים"

פנו לכם צפונה

בדרכי תשובת בני האדם, מפורסם בשם צדיקים לבאר מה שאמרו חז"ל במשנה (זבחים ה. א-ז): **"קדשי קדשים שחיטתן בצפון, קדשים קלים שחיטתן בכל מקום בעזרה"**, באופן הבא: היצר הרע מסית את האדם לעבירות חמורות, וכשהאדם מצליח להתגבר וכובש את היצר, הרבה פעמים מתחיל היצר הרע להסית את אותו צדיק ל'מצוות' שהן באמת עבירות גדולות, כגון: זה מצוה למסור למס הכנסה, או לבייש אותו וכדומה, או שמצליח לגרום לו לאותו צדיק לעבוד את ה' עם פניות דקות שאי אפשר להרגיש רק על ידי בדיקות וחקירות וחיפוש בנרות, וכמאמר החסיד: אתה ישן והא ער לך, אתה מתעלם והוא משגיח עליך להטרידך פתאום משני עולמות. וזהו **"קדשי קדשים"**, היינו הצדיקים הגדולים **"שחיטתן"**, היצר הרי מצליח להתגבר עליהם **"בצפון"**, בדברים הצפונים, הנסתרים, כי יודע היצר הרע שלא יציתו לו בעבירות נגלות, ולכן מפתה אותם בעבירות נסתרות. מה שאין כן **"קדשים קלים"**, שהם המוני העם, קלי הדעת, **"שחיטתן בכל מקום"**, בכל העבירות. לפי זה פרש ה"טורי זהב" בדרך רמז את הפסוק: **"רב לכם סוב את ההר הזה פנו לכם צפונה"** (דברים ב. ג): **"רב לכם סוב את ההר הזה"**, שאתם לוחמים תמיד ומרחיקים את עצמכם ומסובבים את היצר הרע סחור סחור, למען לא לגעת בעבירה עצמה. **"פנו לכם צפונה"**, להשגיח ולדקדק גם בדברים הצפונים, עבירות דקות ופניות דקות בעבודה ה'.

ספר "ומתוק האור ימים נוראים"

כוחה של תשובה

אילו היה בעל התשובה יודע כמה גדול כוחה של תשובה עד שאפילו בהרהור אחד של חרטה ותשובה מתרוממת נשמתו למדרגת צדיק, היה שמח מאוד שזכה לצאת מאפילה לאור גדול, אלא שאין מראים לו מן השמים את מעלתו האמיתית, כדי שלא תפסיק הבחירה ולא ימאס האדם לגמרי העולם הזה בשכל הבריא.

ספר "ברכת חיים בשם רבי ר' בונם"

